

جنگ اطلاعاتی و حصار امنیتی^۱

تهیه شده در سازمان پدافند غیر عامل

نخستین گام در مقابله با هر پدیده‌ای، شناخت آن پدیده و سپس طراحی راه کارهای مقابله با آن است. با این پیش فرض و درمورد مرور مجدد تعاریف پدافند غیر عامل در خواهیم یافت که ساز و کارهای پدافند غیر عامل، اساساً به طور عام برای مقابله با دشمن و تضعیف توان وی و به طور خاص برای مقابله با تهدیدات صحنه نبرد توسعه می‌یابند.

تعریف ذیل از پدافند غیر عامل شاید بتواند این مضمون را شفاف تر سازد:

پدافند غیر عامل به مجموعه سازو کارهایی اطلاق می‌گردد که تلاش دارند ضمن کاهش آسیب پذیری نیروهای خودی به منظور حفظ داشته‌های مادی و معنوی نیروها، بستر و ظرفیت لازم جهت وارد آوردن بیشترین آسیب را به نیروی دشمن فراهم آورند. به طور کلی رویکرد اصلی در توسعه سازوکارهای پدافند غیر عامل شامل رویکردهای توسعه تهدید محور، قابلیت محور و فرصت محور قابل شناسایی است. در رویکرد تهدید محور، سازوکارهای پدافند غیر عامل براساس محورهای تهدید و متناسب با آنها و به منظور کاهش شدید تهدیدات توسعه می‌یابند. از این رو در رویکرد تهدید محور اساسی طرح ریزی، تهدید است و لذا در این رویکرد دشمن شناسایی به عنوان فرایندی کلیدی نقش آفرینی می‌کند. در رویکرد قابلیت محوری، سازوکارهای پدافندی بدون توجه ویژه به ماهیت تهدیدات و در راستای ایجاد مجموعه‌ای از قابلیت‌ها توسعه می‌یابند. اما در رویکرد فرصت محور، سازوکارهای پدافند غیر عامل با ارزیابی دقیق نقاط ضعف دشمن، تلاش می‌کنند این نقاط ضعف را مورد توجه قرار داده و با تضعیف هرچه بیشتر آنها از قابلیت‌های دشمن بکاهند. در این میان رویکردی می‌باید به

¹Baskerville, Richard, Security for Information Warfare: A Call for Search, Georgia State University, USA, ۲۰۰۵.

عنوان رویکرد معیار انتخاب گردد. در پاسخ به این پرسش، توجه به دو نکته ضروری است. اول اینکه انتخاب هر یک از این سه رویکرد به شدت به وضعیت توازن قوای نیروها وابسته است. به عنوان مثال در شرایطی که در برابر دشمن ناهمپراز قرار داریم، انتخاب رویکرد قابلیت محوری چندان شایسته نیست، زیرا در قابلیت محوری وزن تهدید کاسته شده است و توسعه با کمترین توجه به تهدید صورت می‌گیرد. به طور کلی در صورتیکه توان خودی از تهدیدات دشمن فزون‌تر باشد می‌توان از تلفیق رویکردهای قابلیت محوری و فرصت محوری بهره جست.

در حالیکه اگر تهدیدات دشمن بسیار فراتر از توازن خودی باشند، آنگاه انتخاب عاقلانه تلفیق رویکردهای تهدید محور و فرصت محور است.

عامل دوم در انتخاب هریک از این رویکردها، توجه به ماهیت پدافند است. اساساً پدافند، متغیری وابسته به آفند است. هرچند در فضای جنگ مدرن فاصله میان آفند و پدافند به حداقل میزان تقلیل می‌یابد، اما همچنان وابستگی سازوکارهای پدافندی به نحوه آفند دشمن برقرار است. البته در صورتیکه توان خودی از تهدید دشمن فزونی یابد، شاید بتوان در این پیش‌فرض تغییراتی اعمال نمود. با توجه به مجموعه استدالات فوق‌الذکر، مان می‌رود رویکرد توسعه پدافند غیر عامل می‌تواند تلفیقی از رویکردهای تهدید محور و فرصت محور باشد.

بدین معنی که طراحی سازوکارهای پدافند غیر عامل می‌باید بر مبنای پاسخ به پرسش‌های ذیل باشد:

۱) محورهای تهدید دشمن کدامند که با رعایت ملاحظات پدافند غیر عامل بتوان آنها را به حداقل رساند؟

۲) نقاط آسیب پذیر، ضعف‌ها و حساسیت‌های دشمن کدامند که از طریق پدافند غیر عامل امکان تشدید آنها فراهم آید؟

۳) مفاهیم عملیاتی توانمند ساز دشمن کدامند که با رعایت ملاحظات پدافند غیر عامل بتوان آنها را تقلیل داد؟

کتاب حاضر با هدف ارائه نگرشی متفاوت به شناخت تهدید در طرح ریزی عملیات پدافند غیر عامل تلاش نموده است سطوح عملیاتی و تاکتیکی نیروهای مسلح را مخاطب قرار داده و آنان را نسبت به محورهای جدیدی از تهدید هوشیار سازد. اگرچه مطالب این کتاب می‌تواند برای کلیه علاقمندان به امور دفاعی نیز مفید فایده باشد.

بدین منظور مطالب کتاب در دو بخش محیط شناسی نظامی و جنگ اطلاعات ارائه گردیده است. در بخش اول تلاش شده با نگاهی ماهیت شناسانه به جنگ، مفاهیم مرتبط با تغییر در ذات جنگ مورد بررسی قرار گرفته و به منظور پایش تغییرات محیط جنگ به کمک مباحثی همچون انقلاب در امور نظامی و شیوه تحلیلی نسل بعدی جنگ، یک الگوی عمومی جهت مدل سازی فرایند تغییر ارائه گردد. سپس بر مبنای مدل مذکور صحنه درگیری فیزیکی جنگ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و محورهای اصلی تهدید در صحنه درگیری فیزیکی جنگ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و محورهای اصلی تهدید در صحنه نبرد احصاء و ارائه گردیده‌اند. مطالب بخش اول به نوبه خود تأکیدی بر اهمیت تهدیدات نرم بوده و لذا رهنمونی بوده است جهت شکل گیری بخش دوم که به مباحث مربوط به جنگ اطلاعات می‌پردازد. در بخش دوم اصلی‌ترین مبحث جنگ اطلاعات در قالب مفاهیم، ویژگی‌ها و پدیده‌های جنگ اطلاعات مورد توجه قرار گرفته‌اند و سپس جنگ سایبر و یک نمونه از عملیات فریب تحت عنوان کنترل واکنشی به تفصیل تشریح شده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز
پښتونستان ښار علمي او مطالعاتي مرکز